

มหาวิทยาลัยอังกฤษ : ๒. นวัตกรรมการเรียนรู้

สถาบันคลังสมองฯ จัดให้เราไปเรียนรู้เรื่องนวัตกรรมการเรียนรู้ เราจึงได้ไปเห็นนวัตกรรมการเรียนรู้ หลากหลายรูปแบบ ได้แก่

มหาวิทยาลัย Aston

- จัดตั้ง Centre for Learning Innovation & Professional Practice (CLIPP)

- CLIPP เปิดหลักสูตร

- An Introduction to Learning and Teaching in HE จัดฝึกอบรมแก่อาจารย์ใหม่ ของมหาวิทยาลัยแอสตันทุกคน

- Postgraduate Certificate of Professional Practice in Higher Education เปิดให้บริการแก่คนทั่วไปทั้งในสหราชอาณาจักร และต่างประเทศ รวมทั้งกำลังร่วมกับมหาวิทยาลัยดาร์ม

ประเทศเวียดนาม

เปิดหลักสูตรปริญญาโทนานาชาติ

- RITE (Research Inspired Teaching Excellence) Programme

- การเรียนการสอนแบบ [CDIO](#) ทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ ที่เขาบอกว่า เป็นการขับเคลื่อนการเรียนรู้แบบใหม่เพื่อสร้าง the next generation engineers เป็นรูปธรรมของ

Integrated Learning

และ

Learning by Doing

รวมทั้งเป็น

PBL (Project-Based Learning)

ที่ทรงพลังมาก ผมไปพบรูปธรรมของการเรียนแบบลงมือทำ แล้วต้องตามด้วยการ เขียนรายงาน ว่าในการปฏิบัตินั้น ได้เรียนรู้และเข้าใจทฤษฎี หรือหลักการอะไรบ้าง เข้าใจอย่างไรจากมุมมองของการประยุกต์ใช้ความรู้ นั้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จริง

(mastery learning)

ผมตีความว่า การเรียนแบบ

CDIO

ก็คือการเรียนแบบ

Active Learning

หรือปฏิบัติ นำ ทฤษฎีตาม นั้นเอง

มหาวิทยาลัย อ็อกซ์ฟอร์ด

- จัดตั้ง [Oxford Learning Institute](#) ทำหน้าที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การสอน และการวิจัย สำหรับการพัฒนาอาจารย์ของตนเอง และสำหรับนำไปสู่นโยบาย เน้นทำงานแบบ มีหลักฐานจากการวิจัยสนับสนุน เขาบอกว่า สถาบันนี้ทำงานแบบ tailor – made ในบริบทของมหาวิทยาลัย อ็อกซ์ฟอร์ดโดยเฉพาะ ไม่เปิดโอกาสให้คนจากสถาบันอื่น ลงทะเบียนจ่ายเงินเข้ารับการอบรม

- มีการจัดตั้ง [Oxford Hub](#) เป็น SE(Social Enterprise) ทำหน้าที่ตั้ง นศ. เข้าร่วมทำงานอาสา เพื่อสังคม โดยที่การทำงานอาสา นี้ เป็นการเรียนโดยลงมือทำ ได้ฝึกประยุกต์ใช้ความรู้ใน บริบทชีวิตจริง ซึ่งเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ และการทำงานอาสา จะเป็นการบ่มเพาะ ปลุกฝังนิสัยเห็นแก่ผู้อื่น และแก่ส่วนรวม ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิตที่ดี

- มีการจัดตั้ง [Skoll Centre for Social Entrepreneurship](#) ขึ้นใน Said School of Business สำหรับสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ด้านผู้ประกอบการสังคม

มหาวิทยาลัย นอร์ธแทมตัน

- การประกาศตนเองเป็น Social Enterprise ทั้งมหาวิทยาลัย คือทำงานทุกด้านอย่างมืออาชีพ ผู้ประกอบการ และด้วยจิตวิญญาณของการทำเพื่อสังคม ผมขอสังเกตว่า เมื่ออธิการบดี ตัดสินใจกำหนดปณิธานความมุ่งมั่น อย่าง “กล้าแตกต่าง” เขาก็ดำเนินการจัดการ การเปลี่ยนแปลงไปพร้อมๆ กันกับการจัดการการเรียนรู้ ว่าที่เขากำหนดปณิธานเช่นนั้น ในทางปฏิบัติหมายความว่าอย่างไร และจะต้องดำเนินการอย่างไรบ้าง

ในลักษณะ

“ทำไปเรียนรู้

ไป

” แบบ

บเดียวกันกับที่ผมดำเนินการจัดการ สกว

· ยกก่อตั้ง เมื่อ ๒๐ ปีที่แล้ว และผมตีความว่า เป็นการทำงานแบบ

[เคอร์วีก](#)

· ในเอกสาร [Raising the Bar](#) : Strategic Plan 2010 – 2015 ของมหาวิทยาลัย บอกเป้าหมายด้านนวัตกรรมการเรียนรู้เป็นนัย ว่า “By placing the student experience at the centre of activity we fulfil our commitment to transforming the lives of those who study and work with us.”

ผมตีความว่า คำว่า

transforming the lives

เป็นผลจากการเรียนรู้ ในแนวทางใหม่ หรือนวัตกรรมการเรียนรู้ นั่นเอง

University College of London

· ที่เราไปดู เป็นเรื่องนวัตกรรมการเรียนรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการ ทั้งที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการทางสังคม เน้นความเข้มแข็งด้านการวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของ UCL

ผมสังเกตว่า มหาวิทยาลัยที่เน้นสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ หัวใจที่ตัวนักศึกษาในด้านการมีงานทำ (employability) เป็นหลัก ตามด้วยคุณสมบัติสำคัญๆ อีกหลายอย่าง ได้แก่ การเป็นพลเมืองโลก

(gl

obal citizenship)

ความรับผิดชอบต่อสังคม การมีทักษะการเป็นผู้ประกอบการ และผมตีความว่า การขับเคลื่อน

USR (University Social Responsibility)

และ

SE (Social Entrepreneurship)

ของมหาวิทยาลัยในอังกฤษ น่าจะมีความหมายลึกๆ อยู่ที่การสร้างทักษะ/คุณสมบัติความเป็นมนุษย์ ที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ คือคุณสมบัติ

มีความคิดเพื่อส่วนรวม เห็นแก่ผลประโยชน์ของสังคม ไม่ใช่คิดแต่ผลประโยชน์ของตนเอง หรือผลประโยชน์ใกล้ตัว

ตอนฟังเรื่อง UnLtd เมื่อวันที่ ๑๑ ก.ย. ๕๖ ผมเกิดความคิดว่า น่าจะตีความจากฝั่งมหาวิทยาลัยได้ว่า [UnLtd](#) ช่วยสร้างplatform ของนวัตกรรมการเรียนรู้ได้โดยการลงมือทำ (Learn by Doing)

โดยที่การลงมือทำ นั้นช่วยบ่มเพาะจิตสาธารณะ และทักษะการเป็นผู้ประกอบการ เพิ่มพูนความริเริ่มสร้างสรรค์ของมนุษย์ออกมา

UnLtd

จึงทำหน้าที่ทางอ้อม ช่วยส่งเสริมนวัตกรรมการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยของสหราชอาณาจักร

ผมได้เรียนรู้ว่า สหราชอาณาจักร ขับเคลื่อนนวัตกรรมการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาของประเทศด้วย หลากหลายกลไก ใช้เครื่องมือหลายตัวในการขับเคลื่อน กลไกหลักคือ UKPSF ซึ่งเขาไม่บังคับให้ใช้ แต่มีวิธีจูงใจให้ใช้ และพิสูจน์ให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยใครรู้จักใช้อย่างจริงจัง และอย่างมีขั้นตอนที่เหมาะสมต่อบริบทของตน ก็จะทำให้นักศึกษาได้รับประโยชน์ เกิดความสามารถในการแข่งขันดึงดูดนักศึกษาเข้ามาเรียน โดยทางหน่วยจัดสรรงบประมาณ (HEFCE, SFC, HEFCW)

เขาก็ฉลาด ว่าการจัดงบประมาณเป็น รูปของการศึกษา

ให้แก่ตัวนักศึกษา เอาไปเลือกมหาวิทยาลัยเอาเอง จะทำให้มหาวิทยาลัยต้องปรับตัว แข่งขันกันด้วยคุณภาพการศึกษา

มีการพูดกันว่า การที่รัฐจัดสรรงบประมาณแก่มหาวิทยาลัยตามรายหัวนักศึกษา ทำให้มหาวิทยาลัยมีพฤติกรรมไม่ดี ไม่เอาใจใส่จัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และช่วยเหลือส่งเสริมให้ นศ. เรียนจบตามกำหนดเวลา ต่อไปจะมีระบบจัดสรรงบประมาณตามจำนวนบัณฑิตที่จบ โดยจะต้องหาเครื่องมือตรวจสอบด้วยว่าจบอย่างมีคุณภาพ

กลไกขับเคลื่อนนวัตกรรมเรียนรู้ที่ล้าลึกมาก คือขบวนการ Social Entrepreneurship ที่ผมตีความว่า เป็นการเรียนรู้ในระดับจิตวิญญาณ (spiritual development)

เปลี่ยนใจคน ๒ ด้าน คือ (๑) จากคิดถึงแต่ผลประโยชน์ตน มาคิดถึงผลประโยชน์ส่วนรวมด้วย และ (๒) จากคิดแต่จะเป็นลูกจ้าง ทำงานทำ ก็คิดสร้างงานเอง สร้างงานให้ตัวเอง ซึ่งผมมองว่า สหราชอาณาจักรทำเรื่องนี้เป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda)

เลยจากการต่อสู้ระหว่างพรรคที่ต่างอุดมการณ์ ไม่ว่าพรรคเลเบอร์หรือพรรคคอนเซอร์เวทีฟ ต่างก็ขับเคลื่อนวาระแห่งชาตินี้ ทำให้เป็นขบวนการที่มีความต่อเนื่อง และมหาวิทยาลัยต่างๆ ต้องค่อยๆ ปรับตัว หาทางดำเนินการเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง

เขาใช้กลไกภาคเยาวชน ในการขับเคลื่อนนวัตกรรมเรียนรู้ด้วย ให้เยาวชนได้ริเริ่มดำเนินการกันเอง ดังตัวอย่างที่เราไปเห็นคือ [Oxford Hub](#) (ขับเคลื่อนจิตอาสา และการเป็นผู้ประกอบการสังคม

),

[NACUE](#)

(

ขับเคลื่อนการเป็นผู้ประกอบการ

)

ย้อนกลับมาดูที่บ้านเรา เมื่อไรเราจะมีวาระชาติ ที่ก้าวเลยการต่อสู้เอาชนะกันระหว่างพรรคการเมือง หรือระหว่างเจ้าของพรรคการเมือง และดำเนินการต่อเนื่อง สร้างความเข้มแข็งให้แก่บ้านเมืองในระยะยาว ไม่ใช่บ้านทอนบ้านเมืองอย่างที่เป็นอย่างในปัจจุบัน

วิจารณ์ พานิช

๑๔ ก.ย. ๕๖ ปรับปรุง ๑๗ ก.ย. ๕๖

[บันทึกนี้เขียนที่ GotoKnow](#) โดย [Prof. Vicharn Panich](#)